

пройти співбесіду, а soft skills – залишитися на роботі та просуватися вгору кар’єрною драбиною» [1]. Це твердження підкріплюється HR-аналітикою : близько 70 % випадків звільнення працівників пов’язані не з нестачею професійних знань, а з браком навичок міжособистісної взаємодії, самодисципліни та відповідальності.

Таким чином, роль soft skills у професійній діяльності є надзвичайно вагомою, оскільки вони:

- сприяють ефективній реалізації професійних компетенцій;
- підвищують рівень адаптивності до змін;
- забезпечують конкурентоспроможність на ринку праці;
- є підґрунтям для професійного зростання та побудови кар’єри.

Зважаючи на динамічні зміни ринку праці, цифровізацію та необхідність багаторівневої комунікації, м’які навички мають розглядатися як стратегічний об’єкт розвитку персоналу на будь-якому підприємстві, зокрема й у виробничих структурах.

[1] Шевченко Д. В. Роль soft і hard skills в управлінні розвитком персоналу. *Нові компетенції для Індустрії 5.0 та управління даними для закладів вищої освіти* : зб. матер. круглого столу / під заг. ред. Храпкіної В. В., Пічик К. В.; Національний університет «Києво-Могилянська академія» [та ін.]. Київ : НаУКМА, 2023. С. 21-29.

[2] Длугунович Н.А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 6 (219). С. 239-242.

[3] Криворучко О. М., Водолажська Т. О. Оцінювання потреб ринку праці у сфері транспорту та логістики. *Економіка і суспільство*. 2024. № 70. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5373>

[4] Шестель О. Г., Старинець О. А., Данилюк А. М. Інноваційні підходи до формування «soft skills» у професійній діяльності фахівців сфери послуг. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2021. № 1-2 (3-4). С. 102-109.

УДК 519.85:005.551

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ЗАДАЧІ МАТЕМАТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ

ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT PROBLEMS OF MATHEMATICAL PROGRAMMING

I.B. Волохова, канд. екон. наук

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

I.V. Volokhova, PhD (Econ.),

Ukrainian state university of railway transport (Kharkiv)

У ринковій економіці національна господарська система розглядається як цілісний механізм, що постійно розвивається й взаємодіє з зовнішнім середовищем. Основою теоретичного підходу до її ефективного

функціонування є принцип оптимальності. Удосконалення управління передбачає безперервний пошук більш досконалих форм господарювання. Орієнтація на досягнення оптимуму є природною рисою економічних процесів у ринковому середовищі.

Кожен підрозділ великої організації виконує свою частину загальної роботи, орієнтуючись на спільні цілі компанії. Водночас у таких підрозділах можуть з'являтися й власні цілі, які не завжди узгоджуються між собою, а іноді навіть суперечать одна одній. Наприклад, у сфері управління запасами один підрозділ може наполягати на збільшенні матеріальних резервів для забезпечення стабільного виробництва, що, за умов обмежених складських площ, може обмежити ресурси інших відділів. Це створює управлінську проблему — необхідність розробки оптимальної стратегії управління запасами для всієї організації.

При розв'язанні подібного роду організаційно-управлінських задач необхідне дуже тонке розуміння цілей окремих підрозділів і таке їх узгодження, щоб вони не суперечили ні одна одній, ні із спільними цілями всього підприємства. Якщо при цьому врахувати, що прийняття не кращих рішень в умовах великого підприємства може принести чималий збиток, то стає ясно, що при розв'язанні організаційно-управлінських задач опиняється неприпустимим ґрунтуватися тільки на особистому досвіді й здоровому глузді. Необхідно використовувати наукові методи.

Одним із провідних формалізованих методів ухвалення рішень у різних сферах людської діяльності, коли необхідно обрати найоптимальніший варіант дій у певній ситуації, є математичне програмування. Це галузь математики, що займається пошуком оптимальних значень функцій з урахуванням наявних обмежень.

Різні типи керуючих задач відрізняються за способами та етапами реалізації, але спільною їх рисою є обмеженість або викривленість доступної інформації. Водночас характерною рисою таких задач є те, що доступна інформація часто буває або неповною, або спотвореною зовнішніми чинниками. Тим не менш, навіть за умов невизначеності необхідність ухвалення рішення залишається. Саме в цьому й полягає суть задач керування — рішення має бути прийняте незалежно від того, чи можемо ми точно передбачити його наслідки.

Таким чином, у процесі управління виникає ключове завдання — ухвалення рішень за умов, коли наявна інформація про ситуацію є неповною або спотвореною. Таке завдання відоме як ухвалення рішень в умовах невизначеності.

У математичному програмуванні задачу управління розглядають як математичну задачу. Проте, на відміну від більшості математичних задач, вони часто мають множину рішень, оскільки існує багато способів досягнення цілей. Отже, проблема зводиться не лише до знаходження

будь-якого рішення, а до вибору найкращого з можливих.

Для розв'язання практичних задач організаційно-управлінського характеру транспорту використовується арсенал математичних методів. Найбільш відомими серед них є: математичні методи оптимізації, а саме лінійне програмування, нелінійне програмування, динамічне програмування; теорія графів для розв'язання деяких задач, що відносяться до транспортних моделей, а також до задач сітьового планування та управління; теорія масового обслуговування тощо.

Успішність вирішення управлінських завдань значною мірою залежить від раціонального використання доступних ресурсів — фінансів, матеріалів, сировини, обладнання та трудових ресурсів. Оскільки ці ресурси зазвичай обмежені, ефективне їх розподілення є вирішальним для досягнення позитивних результатів діяльності підприємства.

[1] Валяшек В.Б. Навчальний посібник з курсу: “ Оптимізаційні методи та моделі “ для спеціальностей “Облік і аудит, Фінанси і кредит, Маркетинг, Економічна кібернетика” / Кривень В.А., Валяшек В.Б., Цимбалюк Л.І., Козбур Г.В. – Тернопіль : видавництво ТНТУ, 2015. – 83 с.

[2] Вітлінський В. В. Моделювання економіки: навч. посіб. / Вітлінський В. В.– К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.

[3] Зарубанна Л.В., Попрозман Н.В., Клименко Н.А., Попрозман С.В., Зарубанний С.В. Оптимізаційні методи та моделі.- К. – 2014. – 373 с.

УДК 656:005.6

LEAN-МЕНЕДЖМЕНТ НА ТРАНСПОРТІ: ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОСТІ І СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ

LEAN MANAGEMENT IN TRANSPORT: A TOOL FOR EFFICIENCY AND STRATEGIC DEVELOPMENT

Канд. екон. наук М.В. Галькевич

Ізмаїльський державний гуманітарний університет (м. Ізмаїл)

M.V. Halkevych, PhD(Econ.)

Izmail University of Humanities (Izmail)

Сучасні транспортні системи функціонують в умовах зростаючої конкуренції, цифровізації, дефіциту ресурсів та посилення екологічних вимог. У такій ситуації зростає потреба в нових управлінських підходах, орієнтованих на підвищення ефективності, зниження витрат та сталий розвиток. Одним із найперспективніших інструментів у цій сфері стає LEAN -менеджмент (від англ. Lean Management) — концепція, спрямована на побудову процесів, що створюють цінність для клієнта при мінімізації